

MISE v Bulharsku

V bulharské Staré Zagoře budoujší čeští salesiáni duchovní centrum s kostelem a vzdělávacím střediskem, které bude v první řadě určeno pro místní Romy žijící ve velice chudobě. Jedněmi z těch, kdo se podílí na stavbě centra, je František, Maruška a tříletý Jeníček Jelečkoví, kteří opustili zajištěnou existenci v Česku a přemístili se do dalekého Bulharska.

Milá rodino Jelečkových, co vás vedlo k rozhodnutí opustit domov a vydat se do Bulharska?

František: To by byl asi dlouhý příběh. Já jsem byl před deseti roky jako dobrovolník na misiích v Bulharsku u salesiánů. A protože Bulharsko není tak daleko a moc fandím tomu, co salesiáni dělají, tak jsem se jim snažil pomáhat a začali jsme tam jezdit s různými partami mládeže. Takže jsme byli pořád částečně v kontaktu. Říkal jsem jim, že když budou něco potřebovat, rád pro ně cokoli udělám. A pak minulý rok jednoho dne mi zavolał ředitel salesiánů z Bulharska, že přemýšleli, jestli bych pro ně nechtěl v Bulharsku shánět peníze a pomáhat se stavbou školy pro nejchudší děti.

Rozhodování to nebylo úplně jednoduché, protože jsme si už zvykli v Brně, kde jsme bydleli. Měli jsme oba s Maruškou práci, která nás bavila, a náš Jeníček měl asi 6 měsíců. Ale pak jsme si řekli, že jestli je to potřeba, tak do toho půjdeme.

Maruška: Jak jsme se ale rozhodli, objevilo se několik otázek. Například, co bude

s bytem, kam jsme se nedávno nastěhovali. Všechny ty otázky se ale během velmi krátké doby samy vyřešily. Jako by nám Bůh poslal řešení všech našich starostí, které byly s tím rozhodnutím spojeny. To nás utvrdilo, že je to správné rozhodnutí. A že když se člověk nabídne Pánu, Pán se o něho postará.

Nyní už můžete porovnávat. V čem je život v Bulharsku odlišný od života v Česku?

F: Těch věcí by bylo hodně. Bulhaři jsou východní národ a mají i východní mentalitu. My jsme zvyklí na německý systém preciznosti. Když má být schůzka v deset hodin, tak to znamená, že bude v deset. V Bulharsku je to někdy mezi desátou až dvanáctou a občas se stane, že není vůbec.

M: Bulhaři se za ničím nehoní jako my v Česku. A taky mi přijde, že se moc nestarají o své domy. Jsou neomítnuté nebo s poničenou fasádou, neudržované společné prostory v panelácích. U nás má mnoho domů novou fasádu, domy na sídlištích jsou barevně odlišné.

Zažili jste v Bulharsku něco, co bylo naprosto jiné a co vás třeba šokovalo?

F: Jeden aktuální zážitek z prožívání víry a koronaviru. Stát vyhlásil, že se nesmí konat žádné hromadné akce ani mše svaté a pravoslavná církev řekla, že nechápe, jak by si někdo mohl vůbec jen myslet, že by se při přijímání mohl nakazit, a mše se nezrušily. Přijímání probíhá podobně ze společného kalicha a jednou lžičkou pro všechny. Tedy hygienicky velmi nebezpečně.

M: Asi ta chudoba a podmínky, ve kterých tady žijí romské rodiny. Ono je něco jiného, když o tom jen slyšíte nebo vidíte ob-

rázky. Teprve potom, co to můžete vidět na vlastní oči a setkávat s těmi dětmi, si uvědomíte, v jakém blahobytu v Česku žijeme.

Ve společnosti převládá tendence hodnotit země na východ od nás jako víc zaostalé. Je to pravda, nebo ne?

F: Ono to není úplně o zaostalosti, ale spíš o té chudobě. Třeba kvalitní zdravotní péče je v Bulharsku jen v soukromých klinikách, a ty se musí platit. A pak už v rodinném rozpočtu nezbyvají peníze třeba na hezké auto. U nás mi přijde, že máme ve společnosti lidi od chudých, přes střední vrstvu až po bohaté, ale v Bulharsku je hrozně moc lidí, co spadají do kategorie chudých.

Už jste si zvykli? Co vám dělá největší potíže? Je to jazyk nebo odlišná kultura?

M: Díky tomu, že jsme salesiány znali a jezdili za nimi o prázdninách již několik let, nejeli jsme úplně do neznáma. Myslím, že jsme si zvykli celkem rychle. Když jsem jezdila s Jeníčkem v kočárku, bylo celkem těžké překonávat po cestě bariéry a překážky. Třeba chodníky mají vysoké obrubníky. Žádné nájezdy pro kočárky, jak to znám z Česka. Do některých obchodů nemáte šanci se s kočárkem dostat. Bezbariérovost se teprve učí.

Foto: Archiv rodiny Jelečkových, Salesiáni dona Bosca

Ze začátku bylo pro mě dost těžké pochopit a zvyknout si na východní liturgii. Bylo to úplně jiné, než co jsem znala, a taky jsem tomu vůbec nerozuměla.

F: Já jsem hodně systematick, a tak se trochu peru s tím balkánským stylem „ono to nějak dopadne“.

Čím vás oslovilo salesiánské hnutí, že jste se stali jeho součástí?

F: Salesiáni mají jako poslání práci s nejchudšími dětmi a mládeží. Moc se nám líbí, že stavba školy s učňákem a střediskem mládeže je i řešení chudoby. Když ty děti dostanou dobré vzdělání a vyučení, tak lépe seženou práci a budou mít šanci na lepší život.

M: Protože jsem vyrůstala v salesiánské far-nosti a absolvovala salesiánské animátory, měla jsem k nim vždy blízko. Vzpomínám si, že když jsem poprvé přijela do Bulharska, velice mě oslovila přátelská a pozitivní atmosféra, která tam byla. A taky to, jak tam salesiáni pracovali s dětmi.

Otázka na Františka: jaký je tvůj úkol při budování salesiánského centra ve Staré Zagoře?

Snažím se pomáhat s nákupem materiálů na stavbu a domlouváním dodavatelů, a hlavně také s domlouváním cen a slev. Druhým úkolem je dělat reklamu salesiánskému dílu, aby se o nás vědělo, a taky shánět partnery a sponzory, kteří by byli ochotni celou věc podpořit.

Při své práci musíš mluvit se spoustou lidí. Mají Bulhaři jiný styl komunikace než my Češi?

F: Známost věcí asi je, že Bulhaři kývou hlavou obráceně. Při ANO kývou jako NE a opačně. Takže když mluvím bulharsky a přikývnu, tak by se vám zdálo že vlastně nesouhlasím. Je zde také větší temperament, více se gestikuluje a lidé jsou více kontaktní, stane se, že vás člověk, se kterým se znáte teprve chvíli, na rozloučenou obejmě.

Otázka na Marušku: máš vedle péče o skoro dvouletého Jeníčka, ještě nějakou práci na nově vznikajícím centru?

Mým prvním úkolem je být Fandovi oporou a tvořit rodinné zázemí. Dále se snažím pomáhat s tím, co je potřeba, s úklidem, vařením, prací kolem domu. Mám na starosti ještě péči o zahrádku a květiny.

A jak přemístění do Staré Zagory prožívá malý Jeníček? Líbí se mu v Bulharsku?

M: Myslím, že Jeníček je velmi spokojený. Chodí po zahradě, pozoruje želvičky a koťátka. Rád běhá po hřišti za balónem nebo fandí klukům, když hrají fotbal. Navíc má kolem sebe stále spoustu lidí.

Z vás se vlastně stali misionáři. Jaké to je pracovat pro větší slávu Božího království?

F: Je to opravdu odevzdání se do Boží prozřetelnosti. Třeba když se vracíme do Česka, tak tady najednou nemáme byt a zázemí, a tak bydlíme u rodiny, u příbuzných nebo přátel... a vidíme, že se Hospodin stará, že jsme zatím nikdy neskončili v autě nebo na ulici.

M: Je to skvělé. Ano, když se odevzdáte Pánu a stanete se nástrojem v jeho rukou, děje se kolem vás spousta malých zázraků.

Proměnila tato služba váš duchovní život?

F: Hodně a velmi pozitivně. Tím, že bydlíme vlastně s řeholníky v klášteře, tak najednou všechno získalo řád – protože v komunitě je modlitba v 18:30, ať tam jsi, anebo ne. Taky je super, že třeba od mého pracovního stolu do kaple je to dvacet kroků.

M: Mít tak blízko kapli a kostel, kam mohu kdykoliv zajít, je skvělé. Když procházím s Jeníčkem kolem kaple, několikrát se mi stalo, že mě chytil za ruku, zavedl před oltář, poklekl, sepnul ruce a spolu jsme se pomodlili. Jsou to krásné chvíle, stále mě učí být blíž Bohu.

Získali jste svým přestěhováním určitý nadhled a nové životní zkušenosti? Doporučovali byste každému jednou za život vycestovat a žít v cizině?

F: Určitě si díky práci v Bulharsku dokážeme víc uvědomovat, jak moc hezky se máme u nás v Česku. Že máme spoustu věcí, které nám přijdou jako samozřejmost, a už si jich nedokážeme vážit. V romských čtvrtích v malé místnosti bydlí třeba celá rodina. Místnost nemá elektřinu, takže ani wifi nebo zásuvku na nabíjení telefonu a pro vodu se musí chodit na ulici. A to i v zimě nebo v dešti, nejen když je hezky, ale prostě, když je potřeba voda.

Vycestovat bychom doporučili určitě. Díky cestování se můžete naučit nový jazyk nebo si procvičit angličtinu, zažít novou kulturu, získat jiný pohled na hodnoty a taky poznat, že všichni lidé na zemi jsou si v hodně věcech moc podobní a že řeší stejné problémy a radosti života.

M: Cestovat, poznávat nová místa, kulturu, lidi nás učí velké vděčnosti a pokoře. Jak říkal Fanda, teprve až vycestujeme a poznáme nové věci, tak si uvědomíme, jak se máme hezky.

Děkujeme za rozhovor a přejeme mnoho radosti z Boží služby.

Zbyněk Pavienský

